

István HALLER

Jurisprudența Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării în domeniul discriminării pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă: perioada 2003-2006

I. Sancționarea faptelor de discriminare

Conform O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (M. Of. nr. 99 din 8 februarie 2007), la art. 2 alin. (1): „(...) prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”¹.

O.G. nr. 137/2000 a prevăzut, la capitolul de sancțiuni, art. 20, următoarele:

„(1) Contravențiile prevăzute la art. 5-8, art. 10, art. 15 alin. (1)-(3) și alin. (6), art. 16, art. 17 alin. (1), art. 18 și 19 se sancționează cu amendă între 1.000.000 lei și 10.000.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă între 2.000.000 lei și 20.000.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane.

(2) Sancțiunile se aplică și persoanelor juridice.

(3) Constatarea și sancționarea contravențiilor prevăzute la cap. II din prezenta ordonanță se fac de către membrii Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Dispozițiile Legii nr. 32/1968² privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare, se aplică în mod corespunzător.

(4) Actualizarea cuantumului amenzilor prevăzute în prezenta ordonanță se va face în conformitate cu prevederile art. 7 din Legea nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare”.

Prin modificările ulterioare³, la sfârșitul perioadei studiate amenda a crescut. Conform art. 26 alin. (1) al O.G. nr. 137/2000, „contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (5) și (7), art. 5-8, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, art. 13 alin. (1), art. 14 și 15 se sancționează cu amenda de la 400 lei la 4.000 lei, dacă discriminarea vizează o

¹ Situația este similară și în legislația altor state, scopul fiind de a enumera, pentru evitarea oricăror interpretări greșite, cât mai multe criterii ce pot sta la baza discriminării.

² B. Of. nr. 148 din 14 noiembrie 1968. Legea nr. 32/1968 a fost abrogată de O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor (M. Of. nr. 410 din 25 iulie 2001).

³ O.G. nr. 77/2003 (M. Of. nr. 619 din 30 august 2003), Legea nr. 27/2004 (M. Of. nr. 216 din 11 martie 2004), Legea nr. 324/2006 (M. Of. nr. 626 din 20 iulie 2006).

persoană fizică, respectiv cu amenda de la 600 lei la 8.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate”⁴.

Se poate observa că legiuitorul a făcut o diferențiere în ceea ce privește victima discriminării, prevăzând sancțiuni mai severe pentru discriminarea grupurilor de persoane și comunităților.

II. Hotărâri ale CNCD

1. Egalitatea în activitatea economică și în materie de angajare și profesie

Exemple: petiții și hotărâri

Hotărârea nr. 125 din 11 martie 2004

Petent: B.R.

Reclamat: Academia N.

Obiect: transformarea postului pe care lucra petenta din lector de limbă rusă în lector de limbă engleză, desființarea postului pentru limba rusă, neplata salariului real, disponibilizare în urma restructurărilor; nepublicarea manualelor și cursurilor, utilizarea ca material didactic publicația „Zorile” editată de comunitatea rușilor lipoveni.

Motivare:

1. Limba rusă a fost trecută ca limbă opțională, întrucât nu s-a putut asigura norma didactică; după ce a scăzut numărul studenților care au optat pentru studiul limbii ruse, era necesară restructurarea.

2. Drepturile salariale au fost plătite.

3. Apartenența etnică nu a avut relevanță la tipărirea de manuale și cursuri sau la utilizarea materialelor didactice.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Hotărârea nr. 60 din 28 februarie 2006

Petent: M.D., deputat

Reclamat: Consiliul Județean H.

Obiect: anunț pentru ocuparea posturilor de director executiv adjunct pentru coordonarea activității în domeniul protecției persoanelor adulte și director executiv la Direcția Patrimoniu, prin care se arată că una din condițiile de ocupare a postului este cunoașterea limbii maghiare.

Motivare: fișa posturilor în cauză include relații cu publicul, astfel există o justificare obiectivă.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Hotărârea nr. 220 din 1 august 2006

Petent: Ș.V., B.A.

Reclamat: A., patronul Hotelului C. din Neptun

Obiect: obligarea petenților la prestarea unor activități zilnice, inclusiv sâmbăta și duminica până la 16 ore zilnic, fără forme legale, refuzul de a-i plăti, concedierea lor sub motivul apartenenței la etnia romă.

Motivare: modalitatea de derulare a activității prestate nu constituie un domeniu de competență CNCD.

⁴ Varianta republicată în M. Of. nr. 99 din 8 februarie 2006.

Decizie:

1. Faptele nu constituie acte de discriminare, întrucât nu s-au confirmat.
2. Sesizarea Inspectoratului Teritorial de Muncă.

2. Accesul la servicii și accesul în locuri publice

Exemple: petiții și hotărâri

Hotărârea nr. 97 din 8 aprilie 2003

Petent: Asociația R.

Reclamat: barul C., Botoșani

Obiect: îngrădirea accesului romilor în bar, prin afișarea inscripției: „Intrarea romilor interzisă”.

Motivare:

1. Se înscrie în prevederile art. 18 (14 după republicare) al O.G. nr. 137/2000.
2. Se înscrie în prevederile art. 19 (15 după republicare) al O.G. nr. 137/2000.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.
2. Sancțiune: amendă contravențională de 2.000.000 lei.

Utilizarea căilor de atac⁵:

S.C. P. Botoșani a atacat la Jud. Botoșani hotărârea CNCD, afirmând că la barul C. pot intra „toți romii care se comportă civilizată”.

Instanța, prin sentința civilă nr. 4997 din 6 octombrie 2003, în dosarul nr. 7062/2003, a Jud. Botoșani, a reținut următoarele: „plângerea formulată nu are nicio bază legală. Astfel, amenda contravențională cu care a fost sancționată societatea de către agenții constatatori a fost aplicată în urma declarațiilor unor cetățeni de etnie romă, care nu făcuseră parte din grupul care a provocat scandal și a produs daune acestei societăți și totuși nu au fost primiți în bar, aspect ce confirmă că obiecțiunile formulate de M. F., în plângerea sa, nu sunt justificate”.

Totuși, instanța a considerat că „aplicarea unui avertisment ar fi suficient pentru ca, în viitor, petenta să respecte dispozițiile legilor în vigoare”.

Prin urmare, instanța a admis în parte plângerea contravențională, înlocuind sancțiunea de 2.000.000 lei cu avertisment.

Hotărârea nr. 118 din 7 mai 2003

Autosesizare

Reclamat: discoteca K., Cluj-Napoca

Obiect: îngrădirea accesului romilor în discotecă.

Motivare: se înscrie în prevederile art. 18 (14 după republicare) al O.G. nr. 137/2000.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare
2. Sancțiune: amendă contravențională de 5.000.000 lei.

Hotărârea nr. 155 din 15 mai 2003

Petent: Asociația R.

Reclamat: discoteca N. din Roman

Obiect: interzicerea accesului romilor în discotecă.

⁵ Studiul prezintă, cu titlu de exemplu, modul de soluționare a unor contestații.

Motivare: se înscrie în prevederile art. 10 lit. f) și art. 18 (14 după republicare) al O.G. nr. 137/2000.

Decizie: sancțiune cu avertisment.

Hotărârea nr. 165 din 27 mai 2003

Petent: Asociația R.

Reclamat: Complex M., Botoșani

Obiect: afișarea inscripțiilor „Ne rezervăm dreptul de a ne alege clienții” și „Nu servim romii”, refuzul accesului romilor în bar.

Motivare: se înscrie în prevederile art. 10 lit. f) și art. 19 (15 după republicare) al O.G. nr. 137/2000.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.

2. Sancțiune: amendă contravențională de 8.000.000 lei.

Utilizarea căilor de atac:

S.C. A. S.R.L. Botoșani a atacat la Jud. Botoșani hotărârea CNCD, invocând excepția nulității absolute a procesului-verbal de contravenție și solicitând, totodată, schimbarea sancțiunii în avertisment.

Instanța, prin sentința civilă nr. 1996 din 6 octombrie 2003, pronunțată în dosarul nr. 7061/2003, a Jud. Botoșani, a reținut următoarele: „dispoziția patronului, de interdicere a accesului romilor creează o atmosferă ostilă, degradantă, umilitoare și ofensatoare la adresa etniei rome. (...) Existența aceluși afiș, precum și interdicția dată de patronul barului vânzătoarelor de a nu servi clienții de etnie romă, se constituie într-o circumstanță agravantă, întrucât se regăsesc aici două forme de discriminare (...), fapt ce justifică cuantumul amenzii aplicate de organul constatator”.

Cu privire la excepția de nulitate absolută, instanța a apreciat că au fost respectate normele legale.

Totuși, instanța a considerat că „aplicarea unui avertisment ar fi suficient pentru ca, pe viitor, petenta să respecte dispozițiile legilor în vigoare”.

Prin urmare, instanța a admis în parte plângerea contravențională, înlocuind sancțiunea de 8.000.000 lei cu avertisment.

Hotărârea nr. 128 din 28 ianuarie 2004

Autosesizare

Reclamat: mai multe discoteci și baruri din Craiova

Obiect: conform articolului „Răscoală țigănească la Craiova”, publicat în „Liberatea”, „țigani din Craiova s-au răsculat împotriva lumii interlope din oraș pentru că, susțin ei, nu sunt lăsați să intre în discoteci și baruri. Romii conduși de Vilifort, Medalion, Levier și Eminescu au ieșit noaptea pe stradă, înarmați cu bâte, cuțite, săbii și furci, ca să devasteze casele celor care conduc clanul «Frăția», în speță Cimino, Roșianu, Caiac și Gigioac”.

Motivare: conflictul nu este de natură etnică, problemele dintre grupuri sunt de natură financiară.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Hotărârea nr. 239 din 12 august 2004

Petent: L. P.

Reclamat: Clubul V. din Sibiu

Obiect: refuzul accesului unui rom în club, în timp ce pentru ceilalți membri ai grupului (19 persoane) accesul s-a asigurat.

Motivare: personalul angajat al clubului a negat faptele, afirmând că accesul grupului s-a interzis întrucât nu mai erau locuri libere.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Utilizarea căilor de atac:

L. P. a contestat hotărârea, dar la reclamația administrativă CNCD nu a oferit niciun răspuns.

Centrul de R. (mandatat de L.P.) a introdus o acțiune la C.A. București. În cursul procesului, reprezentantul CNCD a recunoscut că au fost pierdute declarațiile de martori din dosar. Instanța a obligat CNCD la o nouă investigație.

Plângerea înregistrată la CNCD cu nr. 4035 din 8 decembrie 2003 a fost soluționată prin hotărâre în anul 2007.

Hotărârea nr. 21 din 9 februarie 2005

Petent: M.C., deputat

Reclamat: S.C. N. S.R.L., Babadag

Obiect: refuzul de a-l servi pe petent și persoanele cu care era în grup, pe motivul că sunt romi.

Motivare: pe baza declarațiilor martorilor (persoanele care erau cu petentul), se constată fapta.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.
2. Sancțiune: avertisment pentru societatea comercială.

Hotărârea nr. 26 din 11 ianuarie 2005

Petent: Asociația R., Agenția M.

Reclamat: Clubul B., București

Obiect: refuzul accesului romilor în club.

Motivare: din declarațiile date de persoanele care făceau parte din grupul de romi se constată fapta de discriminare.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.
2. Sancțiune: avertisment pentru club.

Hotărârea nr. 89 din 10 martie 2005

Petent: Agenția D.

Reclamat: Firma D.

Obiect: îngrădirea de către agentul de pază al firmei a accesului unor romi în incinta Academiei E. București pentru a afișa oferte privind munca voluntară la organizații.

Motivare:

1. Firma de pază a confirmat faptul că agentul avea un comportament necorespunzător, pentru care i s-a desfăcut contractul de muncă.
2. Atitudinea agentului de pază a fost una discriminatorie.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.
2. Sancțiune: avertisment.
3. Se recomandă ca reclamatul să pregătească angajații săi în vederea asigurării respectării prevederilor legale privind nediscriminarea.

Hotărârea nr. 198 din 22 iulie 2005

Petent: Asociația R.C.

Reclamat: portalul www.xxxxxxxxxxxxx.ro

Obiect: menționarea într-un anunț imobiliar din Târgoviște: „vecini intelectuali, fără romi”.

Motivare: nu se înscrie în prevederile legale

Decizie:

1. Faptele nu constituie acte de discriminare
2. Se recomandă petentului să prevadă în termenii și condițiile de utilizare a paginii electronice condiția conform căreia este interzisă postarea de anunțuri discriminatorii.

3. Accesul la educație**Exemple: petiții și hotărâri****Hotărârea nr. 126 din 5 mai 2006**

Petent: H.P. și alții

Reclamat: Ministerul Educației și Cercetării

Obiect: dezavantajarea copiilor care învață într-o limbă minoritară la examenul de capacitate și la examenul de bacalaureat, prin evaluarea cu un barem comun cu cei de limbă maternă română.

Motivare:

1. Învățarea limbii oficiale a statului este un drept fundamental al fiecărui cetățean.
2. Obligația în învățarea limbii oficiale revine statului.
3. În acest demers, statul trebuie să distingă între cetățenii români aparținând minorităților naționale și cetățenii români majoritari, întrucât cetățenii aparținând minorităților naționale nu sunt vorbitori nativi ai limbii oficiale a statului și nu dispun de aceleași posibilități de exercițiu și de utilizare a limbii oficiale a statului.
4. Măsurile afirmative existente în acest domeniu nu sunt suficiente pentru asigurarea egalității de șanse, promovabilitatea la examene este mai mică în rândul persoanelor aparținând minorităților naționale.
5. Pentru stabilirea unei metodologii optime de predare a limbii oficiale a statului persoanelor aparținând minorităților naționale este necesară o expertiză de specialitate.

Decizie: se solicită Ministerului Educației și Cercetării înființarea unei comisii de specialitate independente, care într-un termen rezonabil să formuleze propuneri de măsuri privind asigurarea învățării limbii oficiale a statului.

Hotărârea nr. 256 din 14 martie 2006

Petent: E., Asociația R. C., Fundația U.

Reclamat: D.V., directoarea Școlii I. din Târgu-Frumos

Obiect: segregarea elevilor romi din clasa a V-a, afirmarea că s-a procedat astfel întrucât „aceștia nu ar face față în clasele cu elevi români”.

Motivare:

1. Clasa în cauză a fost astfel preluată de la Școala nr. 3, cu elevi care au studiat limba franceză, ceilalți elevi nestudiind această limbă.
2. Inițial nu au existat cereri de transfer al elevilor în alte clase, iar după ce au fost făcute, au fost retrase.

3. Nu se confirmă aspectele legate de mobilierul învechit din clasă, de tratamentul diferențiat aplicat clasei de către cadrele didactice.

4. Declarația invocată în petiție nu a putut fi probată, existând doar două declarații care susțin că declarația a fost făcută, iar reclamata negând-o.

Decizie:

1. Fapta de segregare nu constituie act de discriminare.
2. Declarația nu se poate proba.

4. Libera alegere a domiciliului

Exemple: petiții și hotărâri

Hotărârea nr. 141 din 19 mai 2004

Petent: L.P.

Reclamat: D.F., primarul municipiului T.

Obiect: conform unui articol publicat în „C.”, primarul municipiului T. a declarat că romii vor fi obligați să semneze un „regulament de bună purtare” pentru a beneficia de locuințe, iar „în cazul nerespectării condițiilor, romii vor fi obligați să plece imediat”.

Motivare:

1. Locuințele realizate din programul „De la comunități de romi la comunități de romi” nu vizează doar romii, între beneficiari sunt și alte persoane.
2. Contractul de locațiune, ce va include „regulamentul”, va fi semnat de toți beneficiarii.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Hotărârea nr. 253 din 19 august 2004

Petent: Asociația E.

Reclamat: Primăria orașului L., Primăria orașului A.

Obiect: neacordarea unei locuințe sociale pentru un rom din L., demolarea cartierului de romi din A.

Motivare:

1. În primul caz s-a constatat că nu există suficiente locuințe sociale.
2. În al doilea caz nu există suficiente informații.

Decizie: în primul caz faptele nu constituie acte de discriminare.

Hotărârea nr. 264 din 2 septembrie 2004

Autosesizare

Reclamat: Primăria orașului C.

Obiect: evacuarea romilor din Casa Călăului, neasigurarea unor condiții normale de locuit.

Motivare: primăria nerăspunzând la solicitarea unui punct de vedere, nu există suficiente informații.

Decizie: clasare datorită lipsei informațiilor necesare soluționării.

Hotărârea nr. 18 din 18 ianuarie 2005

Petent: Autosesizare, Asociația R. C.

Reclamat: Primăria P.

Obiect: intenția Primăriei de a muta un număr de familii rome din oraș la periferia orașului.

Motivare:

1. Romii au fost mutați în blocuri noi într-un cartier în care se află și blocurile ANL.

2. Blocul în care locuiau romii anterior era impropriu locuirii.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Utilizarea căilor de atac:

Petentul a formulat contestare la hotărâre, arătând că nu se soluționează capătul de cerere privind intențiile declarate ale Primăriei.

CNCD, analizând situația, a hotărât că fapta primarului nu este discriminare, întrucât a utilizat termenul de „țigani” în mod generic, deși nu toate familiile din bloc erau romi.

Hotărârea nr. 336 din 21 noiembrie 2005

Petent: Cabinetul Prim-ministrului, pe baza sesizării primite de la Asociația R.

Reclamat: autoritățile locale din Z.

Obiect: crearea unei stări conflictuale între romi și neromi, solicitarea evacuării romilor din oraș de către un grup de 300 de persoane, hărțuirea și amenințarea Asociației Ș.

Motivare:

1. S-a analizat ceea ce era în competența CNCD, tratamentul diferențiat aplicat față de romii din două blocuri.

2. Nu există un tratament diferențiat, familiile care pot beneficia de locuință socială se mută, datorită stării avansate de degradare a blocurilor, într-un alt bloc, iar între familii sunt și familii române, maghiare.

Decizie:

1. Faptele nu constituie acte de discriminare.

2. Pentru unele dintre faptele autorităților se va deschide un alt dosar.

5. Dreptul la demnitate personală

Exemple: petiții și hotărâri

Hotărârea nr. 9 din 4 februarie 2003

Petent: I.G., subsecretar de stat

Reclamat: M.C., președintele Consiliului Județean P.

Obiect: declarațiile reclamatului apărute în ziarul „J.”: „Romanes derivă din limba română. Cine a încercat cu romanes să se bage în seamă. Romanes nu există, este o chestiune inventată de unii”, „Nu că nu-i iubesc, dar eu vreau să fac niște delimitări în limba, cultura și istoria poporului român. Repet, nu că nu-i iubesc, dar să-și vadă fiecare de treaba lui. Eu nu pot să accept ca să fiu scris în pașaport ROM și el să-și zică rom. Ori e țigan, ori e român”, „Le-am promis că în 2003, în zonele lor se va asfalta câte o stradă și se va face. Dar efortul liderilor lor trebuie să se îndrepte către aceștia – să pună apa, săpunul, cartea ca instrumente de bază în educația lor și în trecerea lor la lumea civilizată”.

Motivare: se înscrie în prevederile art. 19 (15 după republicare) al O.G. nr. 137/2000.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.

2. Sancțiune: amendă contravențională de 20.000.000 lei.

Utilizarea căilor de atac:

Reclamatul a atacat decizia la Judecătoria P. (dosar nr. 2618/2003), afirmând că fapta nu a avut loc în public.

CNCD a depus o cerere de strămutare, iar după strămutarea procesului reprezentanții CNCD nu s-au prezentat la proces.

Hotărârea nr. 69 din 10 martie 2003

Petent: Organizația A.

Reclamat: C. P., ziarist

Obiect: articolul publicat în suplimentul gratuit al cotidianului „Z.”, cu titlul „Strategia Guvernului”, în care ziaristul își exprimă opinia conform căreia „problema țiganilor nu vine din lipsa de libertate, ci tocmai din absența unei stăpâniri, a unei conduceri pe care s-o recunoască legitimă”. În articol se mai afirmă: „guvernul trebuie să știe însă că sunt cazuri în care familiile de țigani sunt cele care-și infectează copiii cu HIV, pentru a beneficia de ajutoarele aferente acestor cazuri. Asemenea comportamente răstoarnă total principiile strategiei, care pleacă de la premisa că romii sunt o etnie care-și vrea binele propriu, dar este împiedicată să ajungă la el, datorită discriminării”.

Motivare:

1. Se înscrie în prevederile art. 19 (15 după republicare) al O.G. nr. 137/2000.
2. Autorul depășește limitele exercițiului dreptului opiniei și a libertății de exprimare.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.
2. Sancțiune: amendă contravențională de 2.000.000 lei.

Hotărârea nr. 74 din 25 februarie 2003

Petent: nespecificat

Reclamat: L.E., Timișoara

Obiect: articol intitulat „Rromânia”, publicat în „Z.” din Timișoara, în care reclamatul prezintă comportamentul romilor în spațiul Schengen, prin următoarele: „nu noi, românii preocupați de activități zilnice, normale, cu ancorare în muncă intensă, cu educație serioasă, suntem cei care producem perturbații în spațiul Schengen, ci romii din România”; „romii din România sunt cei care duc la disperare polițiile din Germania, Franța sau Italia. Pentru că cerșesc, fură, agresează în diverse moduri echilibrul civilizației europene”; din acest motiv cetățenii români sunt „cei mai «căutați» la acte, în bagaje”; pentru această situație de vină sunt „autoritățile române, pentru că permit romilor ieșirea peste graniță, fără nicio selecție, pentru că se lasă corupte ca să facă asta”; „Noi, românii de bun simț, avem un mare defect: ne este mereu rușine de rușinea altora. Dacă vom continua să acceptăm identificarea cu anormalul, vom deveni, într-un final, Rromânia”.

Motivare:

1. Se înscrie în prevederile art. 19 (15 după republicare) al O.G. nr. 137/2000.
2. Limbajul utilizat depășește limitele exercițiului dreptului la opinie precum și a libertății de exprimare.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.
2. Sancțiune: amendă contravențională de 2.000.000 lei.

Hotărârea nr. 215 din 14 iulie 2003

Petent: nespecificat

Reclamat: M.P., ziarist, Târgu Mureș

Obiect: publicarea unui articol în cotidianul „24 ore mureșene” cu titlul „D-ale animalelor: Cioroi vechi și noi”, în care se referă la comportamentul persoanelor de etnie romă: „Cu siguranță că nu există vreun animal, indiferent de vârstă sau sex, care să nu fi avut parte de un incident oricât de mărunț cu ciorile: de la tupeul cu care

te sfidează atunci când ți se vâără în față la vreo coadă, la croncănelile injurioase cu care te apostrofează și până la agresivitatea afișată în nasul organelor de ordine, nimic nu mai surprinde astăzi pe restul dobitoacelor”. Romii, prin referiri implicite, sunt catalogați ca borfași, escroci, hoți, mituitori.

Motivare:

1. Articolul promovează o imagine nefavorabilă pentru etnia romă.
2. Practica jurnalistică a autorului este un abuz în exercițiul libertății de exprimare.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.
2. Sancțiune: amendă contravențională de 2.000.000 lei.

Hotărârea nr. 341 din 4 noiembrie 2003

Autosesizare

Reclamat: G.S., ziarist

Obiect: articol publicat în „C.”, intitulat „Ciori deasupra unui cuib de câini”.

Motivare: nu există fapte sau acte de discriminare.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Hotărârea nr. 144 din 21 mai 2004

Petent: P., Filiala B., județul Olt

Reclamat: M., Partidul R.

Obiect: declarația conform căreia „nu mai poți să te învârți prin Primărie de răul țiganilor. Aștia vor să ocupe posturi de consilieri și mâine-poimâine o să ocupe și Primăria”.

Motivare: reclamatul și-a cerut scuze.

Decizie: conflictul s-a stins prin mediere.

Hotărârea nr. 145 din 19 mai 2004

Petent: P.M.

Reclamat: K.G., lider de sindicat la Liceul „P.” din S.⁶

Obiect: conform unui articol publicat în „H.”, reclamatul a declarat: „sunt contra ca singurul membru de naționalitate română să fie director”.

Motivare: se înscrie în prevederile legale

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.
2. Sancțiune: avertisment.

Hotărârea nr. 146 din 21 mai 2004

Petent: L.P.

Reclamat: I.Ș., B.A. (pseudonim pentru V.V.), ziaristi la Cotidianul „C”, Târgu Mureș

Obiect: în două articole din același număr al cotidianului se atinge dreptul la demnitatea personală a celor care aparțin comunității maghiare; articolul intitulat „Urâsc din străfundurile sufletului orice evoluție care nu e maghiară” prezintă opinia

⁶ De fapt sesizarea s-a îndreptat împotriva conducerii Liceului „P.” și împotriva Inspectoratului Școlar Județean C., având ca obiect limitarea accesului petentei la concursul pentru postul de director. Această latură a petiției nu s-a soluționat prin hotărâre, Colegiul Director a schimbat obiectul sesizării inițiale.

jurnalistului cu privire la apariția unei cărți, folosind citate din scrierile unor autori maghiari, citate rupte din context, cu scopul de a accentua unele trăsături atribuite comunității maghiare; al doilea articol, intitulat „Organizații subordonate UDMR” trece în revistă câteva organizații reprezentative comunității maghiare, făcând o legătură între acestea și unele infracțiuni, atribuite comunității maghiare în întregul său.

Motivare:

1. Primul articol este o prezentare de carte, în care apar opiniile autorului cărții respective.

2. Al doilea articol promovează o imagine negativă a comunității maghiare.

Decizie:

1. Cele prezentate în articolul „Urăsc din străfundurile sufletului orice evoluție care nu e maghiară” nu reprezintă discriminare.

2. Cele prezentate în articolul „Organizații subordonate UDMR” reprezintă discriminare.

3. Sancțiuni: avertisment pentru B.A.

Hotărârea nr. 167 din 31 mai 2004

Petent: P.

Reclamat: D.B., ziaristă la cotidianul „R.”

Obiect: afirmația „ocupații onorabile ale ciorilor (cum ar fi prostituția, taxa de protecție)” publicată sub titlul „Doctrina social-democrată – Baronul drogurilor”.

Motivare: afirmația realizează o asociere între imaginea comunității de romi și infracțiuni.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.

2. Sancțiuni: avertisment.

Hotărârea nr. 169 din 7 mai 2004

Petent: Organizația R.C.

Reclamat: Marius Tucă, ziarist la cotidianul „Jurnalul Național”

Obiect: afirmații anti-rome publicate în articolul intitulat „Țigani și audiența”: „cântată de fel de fel de tuciuiri ascunși în spatele metalelor prețioase crescute pe degete, în urechi și te miri unde, «muzica» respectivă nu era altceva decât un fel de râgâială pusă pe cuvinte”; „fracturau limba română umplând-o de sânge, batjocorind-o cu plăcere sadică și, poate, inconștientă”; „se lăfăie pe ecranul televizorului fel și fel de specimene care n-au nicio legătură cu arta, cu muzica, dar nici cu limba română, n-au nicio legătură nici măcar cu săpunul și apa”; „țigani și behăiturile lor sunt invitați peste tot”; „e strigător la cer și mă întreb ce a făcut poporul român, cu ce a greșit atât de mult să merite un astfel de tratament din partea celor care încearcă să le bage pe gât toți țigani analfabeți deveniți, culmea, și foarte bogați peste noapte”.

Motivare:

1. Articolul promovează o imagine nefavorabilă pentru etnia romilor.

2. Limbajul utilizat depășește limitele exercițiului dreptului la opinie.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.

2. Sancțiuni: avertisment.

Hotărârea nr. 323 din 29 septembrie 2004

Petent: L.P.

Reclamat: L.L., cotidianul „C.”, Târgu Mureș

Obiect: asocierea unor infracțiuni cu autori necunoscuți cu romii în articolul „Cine ne apără garantatul drept de proprietate?”, în care, legat de furturi cu autori necunoscuți, semnatarul articolului afirmă: „cei care știu cine sunt și-i cunosc, spun că ar fi țiganii din Valea Rece”.

Motivare: articolul abundă în formulări generale.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Hotărârea nr. 1 din 6 ianuarie 2005

Petent: M.I.

Reclamat: ziarist la „R.”

Obiect: conținutul articolului „Câte ceva despre Delta Dunării”, publicat în „R.”, care vizează comunitatea rușilor lipoveni și ucrainenilor hoholi, prin afirmațiile: „N-a trebuit să treacă prea multă vreme ca, odată ce și-au găsit adăpost aici, destui dintre reprezentanții lor (ai lipovenilor și hoholilor) să-și arate, în chip abrupt, întreaga duplicitate specifică națiilor din care se trag. Tulcenii bătrâni și acum își amintesc la ce s-au dedat populațiile preavoslavnice în timpul și după cel de-al doilea război mondial, care au făcut din Deltă un «bulevard» larg deschis spionilor bolșevici care au dorit să se infiltreze în România”; „După decembrie 1989, s-au încercat tot felul de delegații de hoholi care să meargă la Kiev, unde să ceară protecție și «stat național!»”; „Nu de puține ori mi-a fost dat să fiu uimit de comportamentul multora dintre ei: ce caută românii în Deltă? Delta este a lor, și atât! Nu se pune problema de xenofobie ori de alte măsuri anacronice. Influența sau politica statului sunt însă cumplit de păguboase”.

Motivare: articolul promovează o imagine nefavorabilă pentru cele două etnii, rușii lipoveni și hoholii.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.
2. Sancțiune: amendă contravențională în valoare de 10.000.000 lei.

Hotărârea nr. 93 din 1 aprilie 2005

Petent: Asociația R.C.

Reclamat: O.B.

Obiect: articolul „Afluxul de cerșetori români din Occident, o problemă de moralitate a notarilor publici”, publicat în „Ș.”, în care autoarea afirmă următoarele: „Numărul romilor plecați în țările comunitare, la cerșit, a crescut considerabil în ultima vreme”, „Și iată cum minorii noștri, și mai ales minorii romi, ajung să cerșească prin piețele orașelor civilizate din lumea occidentală sau să fie dați spre prostituție. Așa se explică faptul că părinții inconștienți pe considerentul că școala nu mai ajută la nimic, își retrag copiii din școli după împlinirea vârstei de 14 ani, pentru a-i trimite în străinătate la muncă. Romii îi protejează din ambele puncte de vedere: școala nu o frecventează pentru că nu se poartă, iar în ceea ce privește munca, ea constă în cerșetorie prin metropolele Europei, unde ni se creează prestigiul de români”.

Motivare: articolul depășește limitele libertății de exprimare.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.
2. Sancțiune: avertisment.

Hotărârea nr. 162 din 14 iunie 2005

Petent: L.P.

Reclamat: portalul educațional S.

Obiect: afirmațiile postate pe pagina de internet S. (sprijinit de Ministerul Educației și Cercetării): „dacă nu ești român – ce cauți în România? Dacă nu îți place aici – de ce stai? Dacă îți negi naționalitatea și pământul pe care stai – ce cauți aici? Cine îți dă de mâncare și te ține dacă nu România ca țară și ca tot unitar?? Să-ți fie rușine!!”; „Băi istețule... în România limba oficială este limba română!!!! Odată ce ai intrat pe portalul Ministerului Educației și Cercetării din România al cărui domeniu se termină cu .ro și dacă vezi că limba în care se scrie pe acest forum este tot româna nu înțeleg de ce scrii subiectul în limba maghiară. (...) Poate vrei în chineză? Ce mă interesează că dai BAC-ul la Geografie în Limba Maghiară? Geografia cui o studiezi? Geografia Ungariei? (...) Românește îți spun... LASĂ-NE, LASĂ-NE”.

Motivare: cele două persoane identificate ca autorii mesajelor în cauză și-au exercitat libertatea de exprimare.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Hotărârea nr. 220 din 30 august 2005

Petent: Asociația R.C.

Reclamat: autorii unor anunțuri de pe pagina electronică www.xxxxxxxxxx.ro

Obiect: publicarea unor anunțuri imobiliare care specifică: „zonă fără țigani”, „sat fără țigani”.

Motivare: se înscrie în prevederile legale.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.
2. Sancționarea autorilor cu amendă contravențională în valoare de 400 lei (RON).

Hotărârea nr. 190 din 5 mai 2006

Petent: L. P.

Reclamat: Pagina electronică www.xxxxxxx.ro

Obiect: discuții de pe pagina electronică a cotidianului „A.”: „ungurii sunt un popor sălbatic, războinic”, „(ungurii sunt) un popor de xenofobi, antieuropeni, șovini și însetați de sânge” care au făcut crime în Transilvania; „(voi, maghiarii) sunteți însetați de războaie că aveți o genă de-a lui Attila”; „dar și când se umple paharul, știți voi (ungurii) bine ce pățiți. Să vă ferească Dumnezeu de mânia noastră când nu vom mai putea suporta asupra noastră la care ne supuneți”; „cineva trebuie să vă sperie puțin, ...și atunci plecați capul în pământ și înghițiți sec”.

Motivare:

1. Discuțiile postate sunt în contradictoriu.
2. materialul trimis nu îmbracă forma unei petiții.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Hotărârea nr. 221 din 21 septembrie 2005

Autosesizare

Reclamat: Fundația H.

Obiect: la ștrandul termal din apropiere de Arad, aflat în proprietatea reclamatului, o femeie musulmană, îmbrăcată în costum tradițional, nu a fost lăsată să facă baie.

Motivare: nu există un scop legitim pentru restrângerea dreptului la libertatea de conștiință.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare
2. Sancțiune: amendă contravențională în valoare de 1.000 lei (RON).

Hotărârea nr. 345 din 30 noiembrie 2005

Petent: Asociația R.C.

Reclamat: Media C. Company

Obiect: anunț publicat pe www.xxxxxxxxxxxxxx.ro având conținutul: „particular cumpăr casă în stare bună, toate facilitățile, în Pantelimon Comuna sau împrejurimi, exclus cartier romi”.

Motivare:

1. Site-ul este public, oricine poate posta orice anunț.
2. La sesizarea persoanelor lezate, dacă este cazul, anunțurile ilegale sunt șterse.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.
2. Recomandă reclamatului adoptarea unor măsuri pentru împiedicarea publicării unor anunțuri care lezează imaginea unei comunități.

Hotărârea nr. 9 din 17 ianuarie 2006

Petent: E., Autosesizare

Reclamat: C.V.T.

Obiect: declarații publicate în „R.” și în „M.” privind situația din Hădăreni: „În sfârșit, pe noi, cei de la PRM, ne mai deranjează ceva, mai cu seamă în aceste zile: abuzurile grave pe care le fac Ministerul Justiției și Ministerul Administrației și Internele împotriva românilor din comuna Hădăreni, județul Mureș. În 1993, mai mulți țigani l-au omorât, cu cuțitele, pe tânărul Crăciun Chețan. Paharul răbdării românilor s-a umplut, așa că a urmat un conflict, care a dus la incendierea unor case țigănești. Acum, Monica Macovei – care provine din așa-zisa «societate civilă» – a dictat executarea silită a unei hotărâri a Curții de Apel Târgu Mureș din 24 februarie 2004, obligându-i pe români să plece din casele lor. Și nu numai atât, dar țiganii amenință: «Acum le dăm noi foc românilor!» Prin urmare, dacă niște români și-au apărat onoarea și nu s-au lăsat măcelăriți de niște fiare cu chip de om, care tot timpul i-au jefuit și batjocorit, trebuie, tot ei, să plece din vatra satului, unde au trăit moșii și strămoșii lor! Rușine executorilor judecătorești, polițiștilor și jandarmilor, gorilelor mascate de la DIAS, care nu numai că n-au fost capabili să-i apere pe locuitorii pașnici de furia sângeroasă a unor brute, dar îi tratează, tot pe ei, ca pe ultimii răufăcători. Ceea ce ne mai deranjează, ba chiar înfurie la culme, este faptul că autoritățile mint, cu nerușinare, că s-ar aplica, vezi, Doamne, o decizie a Curții Europene a Drepturilor Omului, de la Strasbourg. Am efectuat, împreună cu deputatul și avocatul Lucian Bolcaș, verificările de rigoare și am constatat că nici pomeneală de așa ceva. Acea decizie CEDO privește Statul și se poate aplica abia peste 3 luni, nefiind definitivă. Noi suntem împreună împotriva oricărei forme de violență, dar aici e vorba de altceva: cine îi apără pe oamenii cu frică de Dumnezeu de niște bestii care, una-două, pun mâna pe cuțit, topor sau sabie ninja?»; „Români, apărați-i pe frații voștri din inima rănită a Transilvaniei românești! Apărați-i atât împotriva atacurilor și raidurilor țigănești, cât și împotriva abuzurilor unui regim politic dispus să calce pe cadavre în speranța că va fi lăudat de niște șmecheri, care taie frunză la câini într-o Europă unde tot din pricina acestui regim putred de corupt nu vom fi acceptați...”

Motivare:

1. Romii sunt catalogați cu termeni negativi, iar românii în termeni pozitivi.
 2. Mijloacele de comunicare audio-vizuale produc efecte imediate și puternice.
 3. Politicienii trebuie să accepte în mod inevitabil și conștient verificarea strictă a fiecărui cuvânt și faptă
 4. Textul nu poate fi interpretat ca o exercitare a mandatului politic.
- Decizie: faptele constituie acte de discriminare.

Hotărârea nr. 248 din 3 august 2006

Petent: Asociația R.C.

Reclamat: ziarul „Z.”

Obiect: publicarea articolului intitulat „Ruinele Bucureștiului”, în care, cu subtitlul „Un *downtown* țigănesc” se afirmă următoarele: „Ici, colo, printre clădirile vechi din Centrul Istoric, a apărut câte o terasă sau vreo cafenea cochetă, unde turiștii își mai pot trage sufletul. Dacă în pasajul Vila Cross totul a fost amenajat în stil occidental, fiind o plăcere să bei o bere rece sau o cafea la o masă, nu același lucru se poate spune despre restul străzilor din jurul Lipscanilor, unde peisajul este dezolant. Clădirile n-au geamuri, tocurele ferestrelor fiind căptușite cu cartoane sau scânduri bătute-n cuie, rufele ce par murdare și-atunci când sunt spălate atârna prin balcoane ce stau să cadă dintr-o clipa-n alta în capul trecătorilor, iar populația «de culoare» te întâmpină la tot pasul, fie pentru a cerși, fie pentru a te tâlhări într-un moment de neatenție. Nici nu este de mirare că străinii consideră Bucureștiul o Capitală a țiganilor, după o plimbare pe aceste străzi încărcate de istorie”.

Motivare:

1. Articolul face referire la un subiect general și nu expres la persoanele de etnie romă.
2. Relatarea este echilibrată, descriind anumite zone ale Bucureștiului.
3. Jurnalistul are dreptul la liberă exprimare.
4. Jurnalistul nu creează o atmosferă ostilă, degradantă sau umilitoare cu privire la comunitatea romă, nu instigă la ură rasială sau națională, ci își asumă rolul de informare a opiniei publice.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Hotărârea nr. 271 din 12 septembrie 2006

Petent: Asociația R. C.

Reclamat: T.I., N.C., P.V.M., organizația N.

Obiect: articole postate pe pagina de internet a organizației N.: „Ai stat deoparte și ai fost martorul agresiunilor țigănești. A violențelor, obrăzniciei și infraționalității acestei etnii care lezează demnitatea și pune în pericol majoritatea. Cât timp vei mai suporta aceste umilințe? Cât timp vei mai sta deoparte?” (T.I.: „Cât timp veți mai sta deoparte?”); „Ne-am săturat să suportăm agresiunea țigănească! Ne-am săturat să privim ochii înlăcrimați ai părinților noștri care se zbat în cea mai cruntă sărăcie în timp ce șemnarii burtoși, analfabeți și violenți ne zâmbesc sfidător din Mercedesuri. Periferiile orașelor au devenit proprietatea clanurilor mafioate țigănești, unde înfloresc prostituția, cămătăria și traficul de droguri și unde violența este singura lege. Astăzi, când tinerilor le este imposibil să-și mai întemeieze o familie, țiganii au cunoscut o explozie demografică fără precedent în istoria minorităților din România, astfel încât nu mai există oraș care să nu aibă la periferie un focar infrațional numit «Țigănie»

unde să domnească câte un clan mafiot și unde tu ca român, în propria ta patrie, ai «zonă interzisă». În fața acestei primejdii de moarte care amenință însăși existența noastră ca popor avem datoria sfântă să tragem semnalul de alarmă și să luăm măsuri URGENTE pentru ca numele țării noastre să rămână scris cu un singur «R» (și nu doi, așa cum mai în glumă, mai în serios, a prezis deputatul Mădălin Voicu). Necesitatea urgentării acțiunilor noastre defensive este capitală datorită influenței nefaste pe care o are subcultura țigănească asupra tineretului nostru. Adolescenții de astăzi nu mai conștientizează acest pericol, ba mai mult au început să manifeste o oarecare simpatie față de stilul de viață țigănesc. A vorbi țigănește a devenit un lucru la modă, iar tinerii asimilează foarte ușor limbajul spurcat și comportamentul violent, în unele cazuri culoarea pielii fiind singura diferență dintre țigani și noua categorie de «români țiganizați» (N.C.: „Ne-am săturat!”); „Larga răspândire a hoției în rândul unor categorii de țigani europeni a făcut ca aceștia să fie considerați în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea hoți în mod generic, iar limba lor – limbă a hoților și pușcăriașilor. Actele lor antisociale sunt consecințele firești ale nivelului civic și cultural-educativ extrem de redus, al neînțelegerii de către o mare parte a țigănimii a normelor elementare ale conviețuirii, ale răspunderilor sociale și cetățenești ale fiecărui individ. Ori faptul că multor țigani nu le place munca nu este un secret pentru nimeni, delincvența constituind pentru această categorie de indivizi un modus vivendi. Un număr însemnat de țigani, deseori recidiviști, alimentează principala «clientelă» a aresturilor organelor de ordine publică și a penitenciarelor. Spre exemplu, presa consemna în noiembrie 1995 că 85% dintre locatarii penitenciarelor doljene erau țigani! Explozia demografică necontrolată a etniei țiganilor poate avea în timp consecințe catastrofale. Dacă nu se va trece la aplicarea unei politici de reducere a creșterii lor demografice, din minoritatea «conlocuitoare» țigani vor deveni în curând minoritate «înlocuitoare». Comunitatea țigănească reprezintă un potențial criminogen exploziv. Apăsăți în condiția lor, impulsivi, solidari în rău, țigani reprezintă o comunitate străină și neinteligibilă în societatea românească. Este, de aceea, datoria celor ce dețin puterea să acționeze» (P.V.M.: „Problema Țigănească”).

Motivare:

1. Libertatea de exprimare poate fi restrânsă dacă se încalcă demnitatea omului.
2. Publicarea articolelor pe pagina de internet a organizației supune unui tratament injust romii.

Decizie:

1. Faptele constituie acte de discriminare.
2. Sancțiune: amendă contravențională în valoare de 1.000 lei (RON) pentru T.I., de 1.500 lei (RON) pentru N.C., de 2.000 lei (RON) pentru organizația N., avvertisment pentru P.V.M.

6. Dreptul la viață și la tratament uman

Exemple: petiții și hotărâri

Hotărârea nr. 392 din 14 decembrie 2003

Petent: P.C., P.E., P.C., P.I.

Reclamat: Poliția T. și agenții P.E.

Obiect: răul tratament aplicat de poliție și agenții P.E. cu ocazia unei intervenții în forță.

Motivare:

1. Petenții au ridicat o clădire fără autorizație.
2. Opoziția la intervenția forțelor implicate a fost una predeterminată.
3. Aspectele legate de abuzul forțelor de intervenție nu au fost verificate, nefiind de competența consiliului.
4. Demolarea construcției s-a realizat de reprezentanții administrației locale și nu de agenții de poliție.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Utilizarea căilor de atac:

Petentul a criticat procedura de soluționare a cazului.

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a menținut hotărârea anterioară (Hotărârea nr. 159 din 7 mai 2004).

Hotărârea nr. 195 din 5 iulie 2005

Petent: M.Á., deputat

Reclamat: Poliția municipiului S., județul Covasna

Obiect: violențe din partea unor grupuri de români la adresa unor tineri maghiari.

Motivare: altercații au avut loc și cu alte ocazii, motivația nu a fost una etnică.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

7. Dreptul la un proces echitabil

Exemple: petiții și hotărâri

Hotărârea nr. 110 din 23 aprilie 2003

Petent: P.P., comuna J., jud. Tulcea

Reclamat: instanțele judecătorești

Obiect: i-au fost instrumentate trei dosare false, două penale și unul civil din motive etnice.

Motivare: printre atribuțiile CNCD nu se regăsește soluționarea obiectului petiției.

Decizie: necompetență.

Hotărârea nr. 44 din 14 martie 2005

Petent: T.F.

Reclamat: organele de cercetare penală

Obiect: tratament discriminatoriu prin aplicarea arestului preventiv doar pentru persoana romă dintr-un grup de trei persoane acuzate de comiterea infracțiunii de vătămare corporală.

Motivare:

1. Investigația nu a fost alterată de apartenența etnică a făptuitorului.
2. Soțul petentei a recunoscut faptele săvârșite, iar anchetatorii nu au reușit să probeze implicarea celorlalte două persoane.
3. CNCD nu are competența soluționării cauzei.

Decizie: necompetența CNCD.

Hotărârea nr. 232 din 6 octombrie 2005

Petent: U.H.

Reclamat: mai multe persoane fizice nespecificate, notarul public, parchetul

Obiect: înșelăciune la încheierea unui contract de vânzare-cumpărare, datorită necunoașterii limbii române de petentul turc; neanchetarea corectă a cazului de către parchet.

Motivare: necompetența CNCD.

Decizie:

1. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu are competență.
2. Petiția se transmite Ministerului Public, Ministerului Justiției și Camerei Notarilor Publici spre competență soluționare.

8. Dreptul la libera asociere**Exemple: petiții și hotărâri****Hotărârea nr. 381 din 4 decembrie 2003**

Petent: M.P.

Reclamat: Asociația C., Filiala Sibiu

Obiect: petentul nu a putut deveni președintele asociației întrucât nu este membru al Forumului Democrat al Germanilor din România.

Motivare: petentul nu a probat discriminarea.

Decizie:

1. Dreptul de a alege și de a fi ales nu poate fi condiționat de apartenența etnică.
2. Petentul se poate adresa instanței.

Hotărârea nr. 273 din 17 mai 2005

Petent: Sz. B.D.

Reclamat: instanța de judecată din S.

Obiect: neînregistrarea asociației „Fiatal Demokraták Szövetsége”.

Motivare: necompetența CNCD.

Decizie: CNCD nu are competență.

9. Altele**Exemple: petiții și hotărâri****Hotărârea nr. 121 din 23 martie 2004**

Petent: B.V.

Reclamat: organizatorii Universității de Vară T.

Obiect: prezentarea la Universitatea de Vară a unor cursuri, spectacole, manifestări care aveau ca obiect minoritatea romă, ceea ce creează confuzie pentru românii care au origine daco-romană.

Motivare: faptele sesizate nu se încadrează în definiția discriminării.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Hotărârea nr. 165 din 8 iunie 2004

Petent: B.A.P. și alții

Reclamat: Ș.L., secretara Primăriei din F., Ș.I., primarul comunei F., jud. Cluj

Obiect: neplata drepturilor pentru copii nou-născuți pe considerente etnice (pentru romi).

Motivare: neplata drepturilor se poate imputa petenților (nu au depus actele la primăria la care trebuia) sau se datorează prevederilor legale (copiii au îndeplinit vârsta de 6 luni, s-au născut anterior intrării în vigoare a legii).

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Hotărârea nr. 255 din 19 august 2004

Petent: V.V.

Reclamat: Primăria V., comuna T., jud. Gorj

Obiect: refuzul Primăriei de a repara un pod și de a aduce conducta de apă în dreptul casei petentului, datorită apartenenței lui la comunitatea maghiară.

Motivare: lucrările invocate sunt de interes general și nu-l privesc doar pe petent, nu se poate afirma că petentul este altfel tratat decât alții, datorită apartenenței etnice.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Hotărârea nr. 262 din 2 septembrie 2004

Petent: C.G.L.

Reclamat: membri Cultului A. din comuna F., jud. Teleorman

Obiect: marginalizare datorită soției care este romă.

Motivare:

1. Excluderea din cadrul bisericii a fost motivată de nerespectarea canoanelor.
2. Trebuie respectat principiul autonomiei cultelor.

Decizie: faptele nu constituie acte de discriminare.

Hotărârea nr. 278 din 27 octombrie 2005

Petent: Asociația S. Pustiana

Reclamat: Episcopia R. Iași, N.A. din București

Obiect: refuzul oferirii slujbelor religioase în limba enoriașilor (maghiara).

Motivare:

1. Canoanele cultului R. promovează utilizarea limbii materne în serviciile pastorale.
2. Practica la celelalte episcopii R. din România este de a utiliza limba maternă a enoriașilor.

Decizie: faptele constituie acte de discriminare.

III. Prelucrarea statistică a datelor

1. Anul 2003

În 2003, până în luna noiembrie, președintele CNCD a fost Cristian Jura. Din decembrie 2003, în locul lui a fost numit Adrian Cămărașan.

Din totalul de 415 hotărâri, 69 (16,63%) s-au referit la discriminare rasială. S-au aplicat avertismente prin 13 hotărâri (18,8% din totalul hotărârilor din domeniul discriminării rasiale⁷), iar amenzi prin 9 hotărâri (13%); în cazul unei hotărâri nu s-a putut identifica natura sancțiunii. Cuantumul total al amenzilor a fost de 47.000.000 lei.

În toate cazurile cunoscute în care reclamații s-au adresat instanțelor⁸, instanțele au admis parțial contestațiile lor, în sensul schimbării amenzii contravenționale în avertisment.

⁷ Din care 7 hotărâri (cele cu nr. 188-194/2003) au fost, în general, pe discriminare prin anunțuri publicitare, și nu se referă în mod exclusiv la discriminare rasială).

⁸ Nu există o evidență clară a deciziilor date de instanțe pentru anul 2003. Studiul nu pre-

Soluție	Număr hotărâri	%
Faptele nu constituie discriminare	36	52,2
Faptele nu există	1	1,4
Necompetență	6	8,7
Date insuficiente	1	1,4
A intervenit prescripția	1	1,4
Avertisment	13	18,8
Amendă	9	13
Clasată ca anonimă	1	1,4
Nespecificat	1	1,4

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe tipuri de soluții

Domeniu	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
Egalitatea în activitatea economică, angajare și profesie	11	16,0	4	7	0
Accesul la servicii și accesul în locuri publice	21	30,4	12	5	4
Accesul la educație	4	5,8	3	1	0
Libertatea de circulație	0	0	0	0	0
Libera alegere a domiciliului	0	0	0	0	0
Dreptul la demnitate personală	22	31,9	14	0	8
Dreptul la viață și la tratament uman	4	5,8	4	0	0
Dreptul de acces la un proces echitabil	4	5,8	4	0	0
Dreptul la libera asociere	1	1,4	1	0	0
Alte	4	5,8	4	0	0

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe domenii⁹

zintă modul de soluționare al tuturor contestațiilor, ci oferă câteva exemple.

⁹ Procentul total depășește 100%, întrucât unele hotărâri au stabilit discriminări în mai

Regiune	Număr hotărâri	%
Muntenia și Oltenia	11	16
Moldova	17	24,6
Transilvania și Banat	15	21,7
Dobrogea	1	1,4
Nespecific/nescificat	25	36,2

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe regiuni

Grup vizat	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
romi	48	69,6	31	7	9
maghiari	3	4,3	3	0	0
români	2	2,9	2	0	0
evrei	2	2,9	2	0	0
basarabeni	1	1,4	1	0	0
persoane de culoare	1	1,4	1	0	0
nemaghiari	1	1,4	1	0	0
negermani	1	1,4	1	0	0
nespecificat	10	14,5	3	6	0

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe grupul vizat

Categorie petent	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
autosesizare	27	39,1	16	10	1
persoană fizică	25	36,2	24	0	1
persoană juridică de drept public	1	1,4	0	0	1
organizație	10	14,5	4	2	3
alte persoane juridice de drept privat	1	1,4	1	0	0
nespecificat	6	8,7	2	1	3

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, în funcție de categoria petenților

multe domenii.

Categorie reclamat	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
persoană fizică	14	20,3	9	1	4
persoană juridică de drept public	16	23,2	15	1	0
persoană juridică de drept privat	31	44,9	14	12	5
nespecificat	10	14,5	10	0	0

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, în funcție de categoria reclamațiilor

2. Anul 2004

În 2004 președintele CNCD a fost Adrian Cămărășan.

Din totalul de 373 hotărâri, 86 (23,06%) s-au referit la discriminare rasială¹⁰. S-au aplicat avertismente prin 7 hotărâri (8,1% din totalul hotărârilor din domeniul discriminării rasiale), iar amenzi printr-o singură hotărâre (1,2%), ceea ce reprezintă o scădere semnificativă a constatării discriminărilor rasiale față de anul precedent. Cuantumul amenzii respective nu se specifică în hotărâre. Caracteristic anului este și faptul că, în conformitate cu hotărârile CNCD, după romi, românii ar fi cei mai discriminați în România (au fost constatate 8 discriminări, 5 împotriva romilor, 2 împotriva românilor și unul împotriva maghiarilor). Un caz a fost soluționat prin mediere.

O hotărâre prin care nu s-a stabilit discriminarea a fost contestată, după care desființată de instanță. Despre alte hotărâri ale instanțelor nu există date.

Soluție	Număr hotărâri	%
Faptele nu constituie discriminare	63	72,4
Faptele nu există	1	1,1
Necompetență	8	9,2
Lipsă obiect	1	1,1
Date insuficiente	5	5,7
Avertisment	7	8,1
Amendă	1	1,1
Mediere	1	1,1

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe tipuri de soluții

¹⁰ O hotărâre s-a referit la două obiecte complet distincte.

Domeniu	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
Egalitatea în activitatea economică, angajare și profesie	7	8	6	1	0
Accesul la servicii și accesul în locuri publice	10	11,5	10	0	0
Accesul la educație	4	4,6	4	0	0
Libertatea de circulație	0	0	0	0	0
Libera alegere a domiciliului	7	8	7	0	0
Dreptul la demnitate personală	33	37,9	26	6	1
Dreptul la viață și la tratament uman	3	3,4	3	0	0
Dreptul de acces la un proces echitabil	3	3,4	3	0	0
Dreptul la liberă asociere	0	0	0	0	0
Alte	20	23	20	0	0

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe domenii¹¹

Regiune	Număr hotărâri	%
Muntenia și Oltenia	28	32,2
Moldova	5	5,7
Transilvania și Banat	26	29,9
Dobrogea	5	5,7
Nespecific/nespecificat	23	26,4

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe regiuni

¹¹ Procentul total depășește 100%, întrucât o hotărâre s-a referit la discriminări în mai multe domenii.

Grup vizat	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
romi	59	67,8	54	4	1
maghiari	8	9,2	7	1	0
români	11	12,6	9	2	0
evrei	2	2,3	2	0	0
germani	3	3,4	3	0	0
ruși	1	1,1	1	0	0
tătari	1	1,1	1	0	0
turci	2	2,3	2	0	0
arabi	1	1,1	1	0	0
persoane de culoare	3	3,4	3	0	0

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe grupul vizat

Categorie petent	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
autosesizare	16	18,4	0	0	1
persoană fizică	48	55,2	45	3	0
persoană juridică de drept public	1	1,1	1	0	0
organizație	22	25,3	19	3	0
alte persoane juridice de drept privat	1	1,1	1	0	0
nespecificat	1	1,1	0	1	0

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, în funcție de categoria petenților

Categorie reclamat	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
persoană fizică	39	44,8	32	6	1
persoană juridică de drept public	24	27,6	23	1	0
persoană juridică de drept privat	22	25,3	22	0	0
nespecificat	4	4,6	4	0	0

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, în funcție de categoria reclamațiilor

3. Anul 2005

În prima lună a anului 2005, președintele CNCD a fost Adrian Cămărășan, iar din februarie 2005, Asztalos Csaba.

Din totalul de 366 hotărâri, 111 (30,33%) s-au referit la discriminare rasială. S-au aplicat avertismente prin 12 hotărâri (10,8% din totalul hotărârilor din domeniul discriminării rasiale), amenzi prin 14 hotărâri (12,6%), în trei cazuri s-a constatat discriminarea fără aplicarea oricărei sancțiuni, 2 cazuri au fost mediate. Cuantumul total al amenzilor aplicate este de 21.500 lei (RON). Cea mai mare rată de sancționare (50%) se observă la discriminarea românilor.

Două hotărâri au fost anulate de instanțe, una modificată de CNCD¹².

Soluție	Număr hotărâri	%
Faptele nu constituie discriminare	55	49,5
Faptele nu există	1	0,9
Necompetență	9	8,1
Faptele nu se pot proba	9	8,1
Lipsă obiect	1	0,9
Clasat datorită retragerii petiției	3	2,7
Clasat fără motivare	2	1,8
Simplă constatare	2	2,7
Avertisment	12	10,8
Amendă	14	12,6
Mediere	2	1,8

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe tipuri de soluții

Domeniu	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
Egalitatea în activitatea economică, angajare și profesie	22	8	18	2	2
Accesul la servicii și accesul în locuri publice	12	11,5	6	3	3
Accesul la educație	2	4,6	2	0	0
Libertatea de circulație	0	0	0	0	0
Libera alegere a domiciliului	3	8	2	0	1
Dreptul la demnitate personală	53	37,9	38	7	8

¹² Studiul nu prelucrează toate datele privind soluționarea contestațiilor, ci oferă câteva exemple.

Domeniu	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
Dreptul la viață și la tratament uman	0	0	0	0	0
Dreptul de acces la un proces echitabil	4	3,4	4	0	0
Dreptul la libera asociere	1	3,4	1	0	0
Altele	12	26,6	12	0	0

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe domenii¹³

Regiune	Număr hotărâri	%
Muntenia și Oltenia	29	26,1
Moldova	7	6,3
Transilvania și Banat	38	34,2
Dobrogea	4	3,6
Nespecific/nespecificat	33	29,7

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe regiuni

Grup vizat	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
romi	67	60,4	48	10	9
maghiari	13	11,7	12	1	0
români	4	3,6	2	1	1
evrei	10	9	9	0	1
bulgari	2	1,8	2	0	0
ucraineni	1	0,9	1	0	0
lipoveni	1	0,9	1	0	1
turci	1	0,9	1	0	0
albanezi	1	0,9	1	0	0
arabi	3	2,7	2	0	1
persoane de culoare	2	1,8	1	0	1
neromâni	3	2,7	3	0	0
nemaghiari	3	2,7	2	0	1
neromi	1	0,9	1	0	0

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe grupul vizat

¹³ Procentul total depășește 100%, întrucât o hotărâre s-a referit la discriminări în mai multe domenii.

Categorie petent	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
autosesizare	20	18	14	1	5
persoană fizică	58	52,3	51	5	2
persoană juridică de drept public	1	0,9	0	0	1
organizație	31	27,9	21	5	5
alte persoane juridice de drept privat	1	0,9	0	1	0
nespecificat	3	2,7	0	1	2

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, în funcție de categoria petenților

Categorie reclamat	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
persoană fizică	53	47,7	40	6	7
persoană juridică de drept public	29	26,1	25	2	2
persoană juridică de drept privat	30	27	20	4	6
nespecificat	3	2,7	3	0	0

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, în funcție de categoria reclamațiilor

4. Anul 2006

În cursul anului 2006, președintele CNCD a fost Asztalos Csaba.

Din totalul de 376 hotărâri, 91 (24,20%) s-au referit la discriminare rasială. S-au aplicat avertismente prin 4 hotărâri (4,4% din totalul hotărârilor din domeniul discriminării rasiale), amenzi prin 2 hotărâri (2,2%), în patru cazuri s-a constatat discriminarea fără aplicarea vreunei sancțiuni. Cuantumul total al amenzilor aplicate este de 5.500 lei (RON).

Soluție	Număr hotărâri	%
Faptele nu constituie discriminare	38	41,8
Faptele nu există	2	2,2
Necompetență	13	14,3
Faptele nu se pot proba	15	16,5
Lipsă obiect	1	1,1
Clasat datorită retragerii petiției	8	8,8
Clasare pentru că s-a aplicat o sancțiune de către un alt organ	3	3,3

Soluție	Număr hotărâri	%
Recomandare pentru schimbarea situației	1	1,1
Simplă constatare	4	4,4
Avertisment	4	4,4
Amendă	2	2,2

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe tipuri de soluții

Domeniu	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
Egalitatea în activitatea economică, angajare și profesie	8	8,8	8	0	0
Accesul la servicii și accesul în locuri publice	9	9,9	8	0	1
Accesul la educație	4	4,4	3	1	0
Libertatea de circulație	0	0	0	0	0
Libera alegere a domiciliului	2	2,2	2	0	0
Dreptul la demnitate personală	50	54,9	45	3	2
Dreptul la viață și la tratament uman	2	2,2	2	0	0
Dreptul de acces la un proces echitabil	2	2,2	2	0	0
Dreptul la liberă asociere	0	0	0	0	0
Altele	15	16,5	15	0	0

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe domenii¹⁴

Regiune	Număr hotărâri	%
Muntenia și Oltenia	22	24,2
Moldova	12	13,2
Transilvania și Banat	23	25,3
Dobrogea	5	5,5
Nespecific/nespecificat	29	31,9

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe regiuni

¹⁴ Procentul total depășește 100%, întrucât o hotărâre s-a referit la discriminări în mai multe domenii.

Grup vizat	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
romi	52	57,1	48	3	2
maghiari	17	18,7	17	0	0
români	2	2,2	2	0	0
evrei	6	6,6	6	0	0
germani	1	1,1	1	0	0
ucraineni	1	1,1	0	1	0
lipoveni	2	2,2	1	1	0
aromâni	2	2,2	2	0	0
albanezi	1	1,1	1	0	0
arabi	5	5,5	5	0	0
nemaghiari	1	1,1	1	0	0
neevrei	1	1,1	1	0	0

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, pe grupul vizat

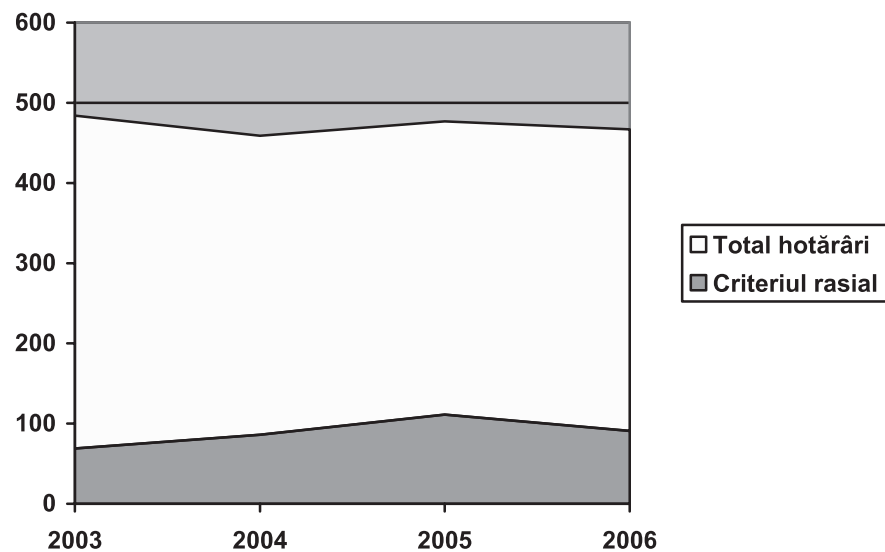
Categorie petent	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
autosesizare	14	15,4	12	2	0
persoană fizică	54	59,3	52	2	0
persoană juridică de drept public	1	1,1	1	0	0
organizație	23	25,3	21	0	2
alte persoane juridice de drept privat	0	0	0	0	0
nespecificat	0	0	0	0	0

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, în funcție de categoria petenților

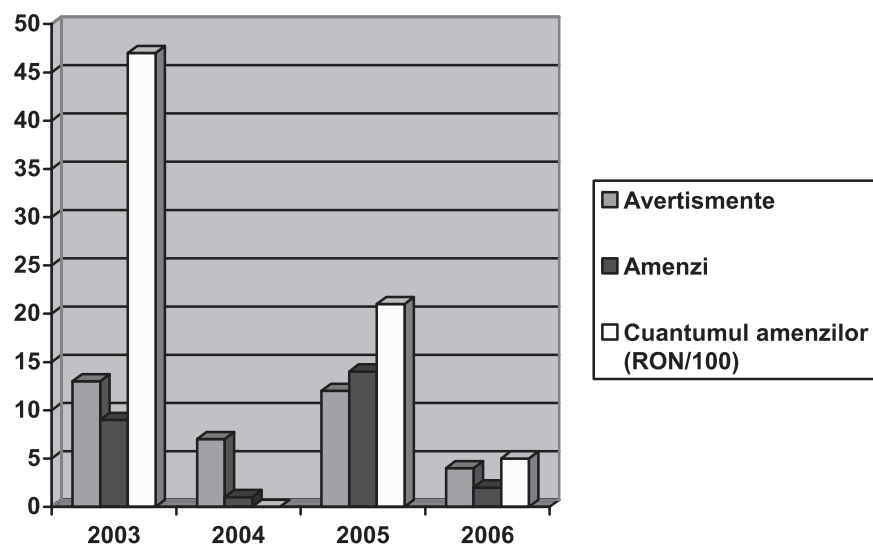
Categorie reclamat	Număr hotărâri	%	Fără sancțiune	Avertisment	Amendă
persoană fizică	46	50,5	41	4	1
persoană juridică de drept public	22	24,2	22	0	0
persoană juridică de drept privat	22	24,2	21	0	1
nespecificat	3	3,3	3	0	0

Hotărârile care s-au referit la discriminare rasială, în funcție de categoria reclamațiilor

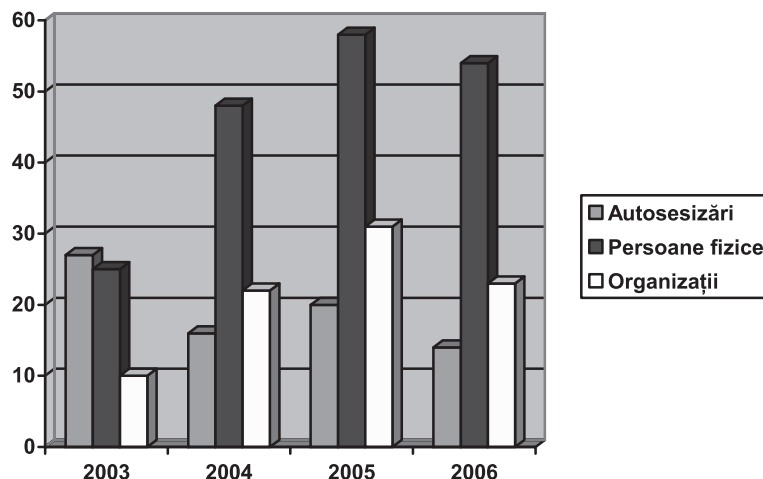
5. Tendințe observabile în cei patru ani

Variația numărului hotărârilor totale și celor referitoare la criteriul rasei

Variația avertismentelor și amenzilor

Variația categoriilor de petenți

IV. Concluzii

1. Din perioada de început a activităților CNCD lipsesc informații importante, cum ar fi sentințe ale instanțelor în cazurile în care părțile au atacat hotărârile CNCD.

2. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu a avut un rol activ în soluționarea unor cazuri, spre exemplu, din Hotărârea nr. 253 din 19 august 2004 reiese că nici nu s-a verificat dacă s-a demolat sau nu cartierul de romi din orașul Aninoasa, pur și simplu s-a constatat că nu au fost oferite „alte informații privitoare la caz”. La fel s-a procedat și în cazul romilor evacuați din „Casa Călăului” din Cluj: CNCD a cerut un punct de vedere din partea Primăriei, după care, neprimind răspuns, cazul a fost clasat „datorită lipsei informațiilor necesare soluționării autosesizării” (Hotărârea 264 din 2 septembrie 2004).

3. Datorită faptului că nu s-a format încă o jurisprudență clară a CNCD, există un tratament diferit al cazurilor similare.

Spre exemplu, în unele cazuri în care s-a constatat limitarea accesului romilor în locuri publice (baruri, discoteci), discriminarea s-a sancționat doar prin avertisment (Hotărârea nr. 155 din 15 mai 2003), în altele, din aceeași perioadă, s-a aplicat o sancțiune contravențională de 5 milioane lei (Hotărârea nr. 118 din 7 mai 2003). În unele cazuri, faptele au fost constatate doar pe baza declarației celor care făceau parte din grupul cărui i s-a îngădit accesul într-un loc public (Hotărârea nr. 21 din 9 februarie 2005, Hotărârea nr. 26 din 11 ianuarie 2005), în alte cazuri aceste declarații nu au fost considerate ca fiind dovezi (Hotărârea nr. 239 din 12 august 2004).

În unele cazuri, articolele care atribuiă un comportament negativ romilor și au mascat acest scop prin utilizarea termenului de „cioară”, au fost sancționate (Hotărârea nr. 215 din 14 iulie 2003), alteleori nu, pe considerentul că ar fi vorba de un pamflet (Hotărârea nr. 341 din 4 noiembrie 2003).

Uneori, afirmații privind „infracționalitatea romilor” au fost sancționate (Hotărârea nr. 167 din 31 mai 2004), altele, deși se făceau referiri la infracțiuni cu autori necunoscuți, nu (Hotărârea nr. 323 din 29 septembrie 2004).

Colegiul Director al CNCD nu a sancționat declarații de genul „nu mai poți să te învârti prin Primărie de răul țiganilor. Aștia vor să ocupe posturi de consilieri și mâine-poimâine o să ocupe și Primăria” (Hotărârea nr. 144 din 21 mai 2004), dar a sancționat declarația „sunt contra ca singurul membru de naționalitate română să fie director” (Hotărârea nr. 145 din 19 mai 2004).

Fapta de a publica anunțuri publicitare care încalcă dreptul la demnitate al romilor s-a considerat a nu fi discriminare, recomandându-se filtrarea unor astfel de anunțuri (Hotărârea nr. 198 din 22 iulie 2005), s-a considerat a fi discriminare și s-a recomandat filtrarea unor astfel de anunțuri (Hotărârea nr. 345 din 30 noiembrie 2005), s-a considerat a fi discriminare și s-a sancționat cu amendă contravențională (Hotărârea nr. 220 din 30 august 2005).

4. Deciziile afirmă de multe ori „faptele nu constituie acte de discriminare”, deși din motivare reiese nu inexistența faptei ci inexistența probelor în principal, dar și alte cauze, cum ar fi necompetența CNCD etc.

5. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu urmărește plata amenzilor contravenționale.

6. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu cunoaște soluțiile date de organele de cercetare penală în situațiile în care, prin hotărâri ale Colegiului Director, petițiile au fost trimise către parchete.

7. În perioada de început, instanțele au modificat parțial hotărârile CNCD, constatând discriminarea, dar aplicând doar sancțiunea avertismentului în locul amenzii contravenționale. Aceste hotărâri au afectat modul în care CNCD s-a raportat la discriminare.